Esiopetuksen opetussuunnitelmaan perustuva lukuvuosisuunnitelma

Kaukajärven koulun esiopetus

Vuodet: 2026 - 2027

Sisällysluettelo

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

4. Pedagogiset painopisteet

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

3. Kiusaamisen ehkäiseminen

Kiusaamisen ehkäiseminen ja myönteisen vuorovaikutuksen vahvistaminen ovat läpileikkaava osa esiopetuksen toimintakulttuuria. Turvallista ja yhteisöllistä esiopetusta rakennetaan ennakoivasti:

- *ryhmäyttämällä*
- *vahvistamalla tunne- ja vuorovaikutustaitoja*
- *aikuisten sensitiivisen läsnäololla*
- *yhteisillä toimintatavoilla*

Miten minulla menee -kyselyn *tekevät työntekijät haastatellen kaikkia esioppilaita esiopetuksessa (liite 4). Miten minulla menee -kyselyn vastaukset toimivat keskustelun herättäjänä sekä yhteisöllisessä opiskeluhuollossa että huoltajien kanssa, mutta myös tausta-aineistona koulun kanssa työstettävään suunnitelmaan kiusaamisen ehkäisystä.*

Miten minulla menee -kyselyn koonti (yksi per yksikkö) palautetaan 16.10.2026 mennessä tämän linkin kautta *Esiopetuksen kiusaamiseen liittyvä yksikkökohtainen koonti – Täytä lomake*

3.1. Suunnitelma ryhmäyttämisestä

- *Miten ryhmäytätte lapset?*
- *Miten varmistamme, että lapsi saa kokemuksen osallisuudesta?*

- aikuiset tutuksi lapsille ja toisin päin
- rutiinit, struktuuri
- yhteiset pelisäännöt
- turvallisuuden tunteen luominen
- ryhmäytymisleikit ja muu yhteinen tekeminen vaihtuvilla kokoonpanoilla, jotta vältetään syrjimistä
- koko esiopetuksen yhteiset toiminnat, kuten syntymäpäiväjuhlat, lauluhetket, liikuntatapahtumat
- tunne- ja empatiatuokiot, toisten ihmisten ymmärtäminen
- varmistamme kaikkien osallisuuden kyselemällä lasten mielipiteitä, antamalla vaihtoehtoja ja äänestämällä eri tavoin, pienryhmätoiminta, jotta myös hiljaisimmat pääsevät ääneen
- valintataululla lapsi saa itse olla vaikuttamassa omaan toimintaan iltapäivällä.

3.2. Toimenpiteet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi

Kuvatkaa

- *miten yksikössänne käsitellään tunteita sekä toimet kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.*
- *miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet.*

Hyödyntäkää koulun kanssa yhdessä tehtävää suunnitelmaa oppilaiden suojaamiseksi kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä 2026-2027 (löytyy Power Apps:sta) ja Tampereen kaupungin opiskeluhuoltosuunnitelmaa 2026-2028, joka sisältää esi- ja perusopetuksen yhteisen osion.

Kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen | Opetushallitus (oph.fi)

Kohti turvallista koulua -materiaaleja (päivittyvät lukuvuoden aikana)

Tunnekasvatusmenetelmä tai -suunnitelma	**Toimet kiusaamisen jne. ehkäisemiseksi ja puuttumiseksi**	**Miten lapsia kannustetaan tunnistamaan omat ja toisten vahvuudet?**	**Koulun kanssa yhdessä sovittua, esim. toimintamalli**
Tunnetaitokirjallisuus, Susikortit, pienryhmissä sosiaalisten taitojen opettelu, kiusaamistilanteiden sanottaminen aikuisen tuella, Huomaa hyvä!-materiaali, sosionomin ohjaamat tunnetaitoryhmät ryhmissä tehtyjen havaintojen pohjalta,	Havainnointi, läsnäolo, keskustelu. Kun havaitsemme kiusaamista, puututaan toimintaan varhaisessa vaiheessa, keskustellaan lasten kanssa, sanotetaan eri osapuolten tunteita, käydään vanhempien kanssa keskusteluja, hyödynnämme kuvatukea ja pikapiirtämistä.	Tuodaan hyviä tekoja esille, helmipurkki ryhmätasoisena kannustusjärjestelmänä, kirjojen tarinat, tuodaan esiin eri ihmisten erilaiset vahvuudet, joita löytyy kaikilta.	Koulun kiusaamisen ehkäisemisen suunnitelma.

4. Pedagogiset painopisteet

Lukuvuoden aikana esiopetuksessa painotetaan lapsen monilukutaidon, liikunnallisen elämäntavan ja luontosuhteen vahvistamista. Painopisteet kytkeytyvät esiopetuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin ja toteutuvat kaikessa arjen toiminnassa lasten osallisuutta ja vahvuuksia huomioiden.

Kirjatkaa tämän lukuvuoden konkreettisia toimia kolmessa painopisteessä.

Oppimisympäristöä kehitetään yhdessä lasten kanssa. Henkilöstö ymmärtää oppimisympäristön laajasti sisältäen fyysisen, psyykkisen, sosiaalisen ulottuvuuden sekä digitaaliset ja ulkopedagogiset oppimisympäristöt.

Esiopetusryhmien välinen yhteistyö ja yhteisopettajuus on keskeisiä toimintamalleja esiopetuksessa. Hyödyntäkää liitteistä löytyviä Painopisteiden tukimateriaaleja (LIITE 1), Leikin havainnoinnin materiaaleja ja suunnitelmapohjaa (LIITE 9), Lukeva Tampere -ohjelman toimenpiteitä lukutaitotyössä (LIITE 2) sekä Yhteisöllisen opiskeluhuollon materiaaleja (LIITE 8) mm. tunnetyöskentelyssä.

4.1. Painopiste 1: Lukutaitotyön ja monilukutaidon vahvistaminen

Yhdenvertaisuuden vuoksi on tarpeen määritellä lukutaitotyöhön toimenpiteet, jotka minimissään toteutetaan kaikissa kaupungin esiopetuksen lapsiryhmissä.

Kirjatkaa konkreettinen suunnitelma, miten toteutatte alla olevia toimenpiteitä yksikössänne. Mikä on erityinen lukutaitotyön kehittämiskohteenne tänä lukuvuonna (valitkaa liiteestä 2.)?

1. *Panostetaan monilukutaitoa tukevaan vuorovaikutukseen lasten kanssa, kuten selkeään puheeseen ja sitä tukeviin kuviin sekä asioiden ja ympäristöjen nimeämiseen.*
2. *Toteutetaan ääneen lukeminen tai vuorovaikutukselliset kielellä leikittelyt, kuten loruttelu, riimittely ja laulaminen osana arkea vähintään 10 minuuttia päivässä.*
3. *Tehdään lukeminen näkyväksi teemapäivillä ja -viikoilla järjestämällä vähintään yksi kirjatori tai lempikirjanäyttely toimintakaudella.*
4. *Jaetaan ja vahvistetaan henkilöstön osaamista KUKA-vastaavien ja yhteisten keskustelujen kautta.*
5. *Hyödynnetään Lukeva varhaiskasvatus -kyselyä yksikön toiminnan arvioinnissa ja kehittämisessä.*
6. *Valitaan ryhmään tai yksikköön vuosittainen oma lukutaidon kehittämisteema (liite 1) ja kirjataan se pedagogisiin suunnitelmiin. Kirjataan myös toimenpiteet teeman kehittämiseksi.*

Kuvatkaa, miten toteutatte monilukutaidon eri osa-alueita esiopetustoiminnassa.

Monilukutaito sisältää erilaisia lukutaitoja, kuten peruslukutaidon, numeerisen lukutaidon, kuvalukutaidon ja medialukutaidon. Monilukutaitoon liittyy laaja tekstikäsitys, jonka mukaan tekstit voivat olla muun muassa kirjoitettuja, puhuttuja, audiovisuaalisia tai digitaalisia. (Tampereen kaupungin esiopetuksen opetussuunnitelma 2025)

***KieliPeda-työvälinettä** käytetään esiopetuksessa tukemaan kielitietoisen esiopetuksen toteuttamista. Työväline auttaa ja tukee tiimejä kielellisesti vastuullisen pedagogiikan toteuttamisessa. KieliPeda-työvälineestä hyötyvät kaikki esioppilaat lapsen kielitaustasta riippumatta.*

- *KieliPeda-työväline: kielitietoisen oppimisympäristön arviointi (henkilöstön toiminta, oppimisympäristö, lapsen osallisuus)*

Monilukutaitoa toteutetaan esiopetuksessa monipuolisesti erilaisissa toimintaympäristöissä.

Peruslukutaito:Tutustumme kirjaimiin,sanoihin ja äänteisiin eskarikirjan, leikin, lorujen, satujen ja pelien kautta. Luemme ryhmän kesken jatkokertomusta.

Numeerisen lukutaitoon: Harjoittelemme numeroiden piirtämistä,ymmärtämistä sekä nimeämistä. Harjoittelemme laskemista kaikissa arjen tilanteissa. Herätellään lapsia huomaamaan lukuja ja numeroita ympäristössä. Harjoittelemme monipuolisesti matemaattisia käsitteitä (esim.enemmän-vähemmän, yhtä paljon, nopeampi-hitaampi, mittaaminen).

Kuvalukutaitoon:Käytämme kuvatukea apuna arjessa yksilö- ja ryhmätasolla. Kuvien avulla voimme harjoitella esimerkiksi loogista järjestystä, esimerkiksi pukeutumista voidaan harjoitella kuvien avulla.

Medialukutaitoon:Tutustumme turvallisesti erilaisiin digilaitteisiin. Pelaamme opettavia, ikätasolle sopivia pelejä ipadillä lasten kanssa. Katsomme lyhyitä videoita medialukutaidosta. Keskustelemme ryhmien kanssa,

mikä on sopivaa mediasisältöä lapsille ja mikä on soveltuvampaa isommille lapsille tai aikuisille. Vierailut Tietotorilla mediakasvatustuokioissa ja HS Lasten uutiset.

MOK-viikko, viikko 47. Osallistumaan ryhmän omalla tasolla.

4.2. Painopiste 2: Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen

1.8.2026 voimaan tullut perusopetuslain muutos velvoittaa esi- ja perusopetuksen edistämään liikunnallista elämäntapaa. Uudistuksessa liikunnallisen elämäntavan edistäminen on lisätty tavoitteeksi erityisesti osana toimintakulttuurin kehittämistä.

1. Arvioikaa yksikkönne toimintakulttuuria liikkumisen edistämisen näkökulmasta. Suositeltavaa on käyttää Liikkuvan varhaiskasvatuksen nykytilan arviointia.

2. Valitkaa arvioinnin perusteella 1-3 kehittämiskohdetta lukuvuodelle alla olevista osa-alueista:

- *Toiminnan organisointi*
- *Liikkumisen lisääminen*
- *Motoriset taidot ja toiminnallisuus*
- *Osallistuminen ja osallisuus*
- *Oppimisympäristöt*
- *Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi*

3. Kirjatkaa konkreettiset toimenpiteet, miten toteutatte kehittämiskohteita toiminnassanne.

Linkkejä toteutuksen tueksi:

- *Liikkumisen vuosikello | Tasku*
- *Liikkumisen materiaalipankki | Tasku*
- *Liikkuva varhaiskasvatus tukisivusto*

Liikkumisen lisääminen:

Lisätään liikkumista kaikissa arjen tilanteissa. Liikuntaa voidaan hyödyntää siirtymissä (esim. menemällä varpaillaan, kantapäillä, takaperin). Liikuntaa on myös säännöllisesti viikoittain viikkoaikataulussa. Lisäksi otamme yhteisiä liikuntaleikkejä ulkoilun yhteydessä. Liikunta-aiheiset tapahtumat esimerkiksi esikoulun yhteiset yleisurheilukisat, rusettiluistelu ja laskiainen. Yhdistämme liikuntaa muihin oppimiskokonaisuuksiin, kuten musiikkiin.

Motoriset taidot ja toiminnallisuus:

monipuolista liikunta vaihtelevissa maastoissa ja liikuntatiloissa, metsäretket ja metsän tarjoamat liikkumismahdollisuudet, toiminnallisuus oppimisessa (esimerkiksi pistetyöskentely, jossa ainakin osa pisteistä sisältää liikkumista esim. loruhyppely tai noppaliikunta). Toimintatuokioita tauotetaan taukoliikunnalla ja mahdollistetaan liikkumista esimerkiksi välineitä haettaessa.

Yhteistyö lasten liikkumisen edistämiseksi: Yhdistetään liikuntaa ekaritoimintaan. Esimerkiksi ehdotamme Haiharan yhteistä liikunnallista aloitustapahtumaa.

Perheiden kannustaminen liikkumiseen: Esimerkiksi yleisurheilutapahtumassa havainnollistettiin, kuinka välineitä voi valmistaa myös itse ja matalalla kynnyksellä toteuttaa lajia myös perheen kesken. Kannustetaan perheitä liikkumaan yhdessä, kerrotaan perheille viikkokirjeissä lähiympäristön liikuntamahdollisuuksista ja -paikoista. esim. viikon vinkki: Ruskan värejä on ihana käydä ihmettelemässä metsäisellä syyskävelyllä, tuodaan

näkyväksi oma toiminta : viikkokirjeessä kertomalla mitä tapahtunut tällä viikolla, mitä tulossa ensi viikolla, ja viikon vinkin voi antaa myös liikuntaan liittyen

Porrasviikot 11/2026, ryhmät käyvät kuntoportailla tutustumassa kuntoportaisiin.

Liikunnan nykytila arviointi tehdään 10/2026.

4.3. Painopiste 3: Luontosuhteen vahvistaminen

Lukuvuoden 2026–2027 aikana paneudutaan ympäristö- ja kestävyyskasvatukseen lapsen luontosuhteen vahvistamisen kautta.

Toimenpiteissä keskitytään seuraaviin ympäristö- ja kestävyyskasvatuksen osa-alueisiin arvioinnin mukaisesti:

- *Oppiminen ympäristössä*
- *Oppiminen ympäristöstä*
- *Ympäristön puolesta toimiminen*

Mitä vahvuuksia olette yksikössä tunnistaneet?

Mitä osa-alueita yksikössä vahvistetaan lukuvuoden 2026–2027 aikana ja millä tavoin?

Tehdään metsäretkiä lähiluontoon luontosuhteen vahvistamiseksi ja eväsretkillä opetamme periaatteen "Se mikä tulee metsään mukaan viedään myös pois". Puhutaan luonnon ihmeellisyydestä, sen monipuolisuudesta ja sen suojelun tarpeesta. Havainnoidaan luontoa aktiivisesti esimerkiksi eri vuodenaikoina, mitä tapahtuu puille, eläimille jne. Tuodaan luonto osaksi muuta opetusta (esim. luonnonmateriaalien käyttö kädentöissä). Tehdään taidetta luonnossa luonnonmateriaaleilla ja toteutetaan oppituokioita luonnossa esimerkiksi metsämatikkaa.

Yksikkömme vahvuuksia ovat henkilökunnan liikkuminen metsässä vapaa-ajalla ja luonnosta välittäminen. Lasten vahvuus on kiinnostus luontoa kohtaan.

Kevät kaudella 2027 retki Makkarajärvelle.